

HAWAII · PUKA-LA · HOLOMUA

—“Ua Mau ke ‘Ea o ka Aina’ i ka Pono.”—

BUKE I.

HONOLULU, MEI 4. 1894.

HELU 63.

KA NUPEPA PUKA-LA

HAWAII · HOLOMUA

Hoopuka man ia mai ka Poakshi a ka Poalima, o kela me keia Mahina e ka Hui Hoolaha Nu-pepa Hawaii Holomua.

Uku Pepa, he Kanalima keneta o ka Mahina. No ke kope hookahi he 5 keneta.

E loaa no ka pepa mai keena aku a ma ka lima o na Luna.

Aole he pepa e hooumaia mai ke Keena aki no na kuaaina, aia wale no a ukumua mai.

E hooumaia f na Mea Hou, na Kumumanao, Olelo Hoolaha na Kanikau a me na Mele Inoa ia.

THOMAS P. SPENCER,
ka Lunahoponopono o ka Pepa.

Aole loa e pai ia kekahi Olelo Hoolaha, Kanikau a Mele Inoa pala ke ole e hookaa mua ia ka uku. Aole no hoi e hooumaia kekahi nupepa ma ka owilli pakahi, aia wale no a hookaa e ia ka uku mamua.

O na Kanoha Nupepa a me na Hookaa Dala ana, e loaa aku no na Bila Hookaa mai ke Keena pololei aku a i na Luna, a i ole e hooumaia pololei ia aku paha i na poe lawe pepa, ma ka hooumaia ana mai i keola o ka Nupepa ia.

ABRAHAM FERNANDEZ,

ka Luna Nui o ka Pepa.

KEENA HANA: Ma ka halepo-baku o E. B. Thomas, ka hale i noho mua ia iho nei e ka nupepa Elele. Huina o na Alanui Moi a me Nuuanu.

Olelo Kahea!

Owau o ka mea nona ka inoa malalo iho nei, ke kahea nei au i ka poe a pau e makemake ana e hookomo mai i ka lakou mau wahi hunahuna iloko o

ka “Hui Hookuonoono
Lahui Hawaii,”

Ua makauka au e lawe mai i ka huina mai ka HOOKAHI DALA aka A PII AKU LLUNA, no ka ponu a me ka pomaikai o na kanaka Hawaii wale no. E loaa no au ma ke Keeua o ka nupepa

Alanui Moi, mai ka hora 9 A. M. a hiki i ka hora 4 P. M.

E oluolu e hoomanao mai i ka uku o ka Bute Hoomanao Hoahu, he 25 KENETA no ka BUKE hookahi.

ABRAHAM FERNANDEZ, Kahu

No ka Hui Hookuonoono Lahui Hawaii. Jan 13-tf

HE INOA NC LILIU.

He inoa nod e Liliuokalani O ka Wohi Kukapu o Hawaii Ke hii ia mai la e Palaunu I ka nani o ka Hale Keokeo I ka Lumi Kuka o ka lehulehu, E imi ana i ka pono kaulike I pono hoi oe e ka makua Hooliiaku i kau mamo Ua ike mai hoi o Laamea Ke kupua nui hoi o Kahiki Hiki mai hoi e ka lono Ma na nupepa hakuepa A na mamo hoia ka pakaha Kaili aupuni hoi ou e Kalani Kanoha mai hoi a o Uli E hoihoi i kou hae Kalaunu Ma na puoa o Ioiani Hale I mau hoi koni weло ana He aku no au o mai oe O Liliu ke Alii noho i ka Wehi Haina ia mai ana ka puana Ma ka leo oe o ka lahui.

Hakuia e M. K. Lipoa, hula kuia e ka na Ninipali o Nuuanu.

Moolelo Hoonauueue
Puuwai no

SINEDERILA;

A I OLE IA, KA

Opio Kamaa
Aniani.

Ka Moolelo Kaili Puuwai o Heleue maloko o ke Anaina Hulahula.

Ka Manu Nunu hooko kaucha mai ka He-Kupapau mai o kona makuahine.

I ka manawa a ka makuahine i haawi aku la i kana kau-hua ia Isabela no ke kii ana i ke kaikamahine opio Sinidarela o Kalihii, aia he mau minute o ka pihoihoi nui e lelele ana ka hauli o na mea kino elua maloko o kela rumi nui, a o ke kali aku i ka hiki mai o ka mea nona kela kino i anoi nui ia, oia ka na Lani e hoike mai nei i ke ao opua kau awakea o ia la kalae malie o ka Makalii, e hoike io ia ana ke kumuahana hoo-hui aina upepe o na ihu, malalo o ka mana a me ka pule anaana a na aumakua inu awa.

Ua lohe mua no ke kaikamahine opio Sinidarela i na huao-lelo moakaka a ke kekialii hookipa, oiai oia i puka ai mai loko mai o kona rumi a ku iki ma ka ipuka, a ma keia hele

kino ana aku a Isabela e hooko i ke kau-hua no kona komo e halawai me ke kekialii hookipa, ua pane aku la oia iaia,—

“Ma ke kau-hua a ke kekialii hookipa o ka Moi o Arabia nei, ua makemake ia oe e komo aku ilokō o ke keena o ka rumi hookipa nui, a e halawai like ana ko olua mau hele-helena ano, a nana e hoike mai i ka manao nui o kana huakai pili oihana o ke kipa ana mai ianei.”

“Ac, e hooko aku ana au i ka olelo kau-hua a ke kekialii hookipa, i keia manawa, ano, me ka hookaulua ole. He hoomanao ko’u, he mau hele-helena kona i halawai like maua ma kekahi wahi, koe nae ka hoomaopopo loa ana—o ka makahiki hea la ia o ke ao nei o ko maua hui launa pu ana. E oluolu oe e hoike aku i ka malihini hanohano, e makaukau ana au iloko o na minute pokole me ka hookaulua ole.”

Ua huli hei koke aku la o Isabela iloko o ka rumi nui, a hoike i ka hoomakaukau o Sinidarela iaia iho a puka mai iloko o na minute pokole.

O ka uwila o ka malamalama, ua po-ha mai ia maluna o ka honua, a e hooko ia aku ana e ke kaikamahine wawae liili o Paliuli i kekahi manawa o keia la, oia kana i hele aku ai mahope o ka hale ma kekahi wahi ana i huna ai i kona mau lako lole anapanapa o ke ana-na hulahula a me ke kokoolua o ke kamaa aniani, komo iho la oia ia mau hoo-hui hoonani o ke kino, a opeope hoi i ke kamaa aniani maloko o kela rumi no ke kaikamahine, aia ka manao pihoihoi ke hookiki-na pu la iloko o ka puuwai hana ino o ka makuahine kolea, ina paha he wahine keia e alakai aku ana iaia e halawai me na pomaikai o keia honua, a e noho hoi iloko o ka hanohane, he mea pono loa a ku i ke kaulike ka hoomanao hoo-ole ana iaia (luahine suolo) a me kana mau kaikamahine naau lili e hiki ole ai i kekahi kino uhane ke poina a hiki i ko lakou hopena i keia Poakahi ae, Mei 7, M. H. 1874, oia ka wa e pohole ai ka ihu o ka ha-pa Pua o Kina.

O ka anoai nui o ke kumu-hua hoo-hui aupuni a ka malihini e kali nei maloko o kela rumi no ke kaikamahine, aia ka manao pihoihoi ke hookiki-na pu la iloko o ka puuwai hana ino o ka makuahine kolea, ina paha he wahine keia e alakai aku ana iaia e halawai me na pomaikai o keia honua, a e noho hoi iloko o ka hanohane, he mea pono loa a ku i ke kaulike ka hoomanao hoo-ole ana iaia (luahine suolo) a me kana mau kaikamahine naau lili e hiki ole ai i kekahi kino uhane ke poina a hiki i ko lakou hopena i keia Poakahi ae, Mei 7, M. H. 1874, oia ka wa e pohole ai ka ihu o ka ha-pa Pua o Kina.

Vaini ·; Meli.

Mai ke kumupeni mai a Gaberielu Lenoa, Kapena o ka Pualu Kahiko Imeperiela o Farani.

Na Itamu Porofesa.

O ke Aupuni o Hemegaria, oia ke poo alakai ma ka ho-kelakels i na waiwai aniani o ke kisha a ma ka pika.

O ke kumukusi o ke kalaun-alii o Potugala, he \$6,500.000.

O ka Buke Bibala mua loa i hoomaopopo ia ka manawa o ka pa-i ana ma ka olelo Latina, na p-i ia no ia ma Menby malalo o ka hooponopono ana a Mr. Fansti ka makahiki 1462.

O ke kulanakauhale o Vinis, ua kukuluia maluna o na mokupuni he 80, a he 400 uwapo i hoomea ia no ka hoo-hui ana i keia manu mokupuni, a he 80 mile ke ana-puni.

Ua oleloia, o ka holoholona Elepani, oia ka Moi o ke clalohi, a he naauao hoi ke ao ia, a he hooko i kana mau hana o ke kashela a me na kulana maluna o ke kahua kaua. O ka nui o kona manu makahiki e ola ai, aole no i i emi iho i na makahiki he 300.

Na Enelani na olelo kahiko o ke kaena, “Nana e rula na ale o ka meana ma o kona ikaika,” a nana no ke kaena iloko o keia la, “no-na ka hapalua o na huina moka e holoholonei maluna o ka mo-nawai ake o ka poepoe honua, a e we-lo nei hoi kona hae aupuni maluna o ke kia o na moku like ole mai ka mokukaca ikaika la a hiki ake i ke kiakahi holoholonei pi-laina.”

O ka make ikaika loa o ke kana-wai pepehi ola kino kanaka ma Inia, oia no na poine mai ka make mai na holoholona shiu o na lalani kuahwi a me na moo nahu senaka iloko o na lula a me na opu nabe-lehele, a ua hoike man se ka Papa Ota kulanskauhale o na mokusina i na makahiki a pau no keia maka welliwelli, a he elua kau makahiki i mahuahua loo si ka heluna maka i hoike ia ma keia mau huahelu inslalo iho:

1890 24,00
1891 23,80

O keia manu make nni bewahewa o na kanaka ma ka hoike o keia manu hoo-hui, e kupinai msu ana ia i na makahiki a pau mai kahiko loa mai, a ma ka averika pololei ana i ka nui o na poe make i na holoholonei hoo-hui a me na moo, ua mo-popo pono loa iloko a keia manu makahiki e ua, he 21,000 kanaka pakahi i halawai ko lakou ola ma ka malu malalo o ka umii—ka la-puu o ka huelo—a me ka mazo a ka moo nahesa.

I KO MAKOU POE HE UTELU

Manuli o ka losa pinepine mai o na olelo hoshewa mai ko makou mau poe lawe nupepa mai, e nili zns i ka lawe pololei ole o kekahi poe luga i na nupepa, ke kau leo sku nei makou i ko lakou lokomai-kui e hoike koke mai ia loso ia makou, e e hoponopono koke ia ro ia henshema.

O ka uku nupepa, e hookaa koke ia wai ia, oiai, he 50 keneta wale no ka uku mahina, a he ahan eluelu loa ia no kekahi mea e ukun si i keia manawa.

O ka poe e hookas ole mai ana i ka uku pepa i keia pule, e paa ana makou i ka lakou pepa.

Na Rula o ka Nupepa Puka La.

No ka hookaa mua ana oia keia malalo iho:
Kope hookahi..... 5 Keneta
Hookahi Mahina..... 50 "
Hookas i ka nau ana oka mahina 75 "

Nupepa Puka Pule.
No ka hookaa mua ana oia keia malalo iho:
Kope hookahi..... 10 Keneta
Ekolu Mahina..... 50 "
Eono Mahina..... \$1.00
Hookahi Makahiki..... 2.00
No ka uku ana mahope o ka ma-bina oia keis:
Ekolu Mahina..... 75 Keneta
Eono Mahina..... \$1.25
Hookahi Makahiki..... 2.50.

ABRAHAM FERNANDEZ,
Luna Nui.

Ka Nupepa HAWAII HOLOMUA

ABRAHAM FERNANDEZ

Luna Nui.

THOS. P. SPENCER,
Lunahoponopono.

Honolulu, : : Mei 1. 1894.

I ka Lehulehu.

I na makamaka a me na hoa-loha o ka inea a kakou e noho hoomanawanui nei a e kali nei. Ho i no ka pono o ko kakou au-puni a me ka aina makuahine — Aloha oukou! Oiai, ua wai-

he aku au i ka hana o ka nu-pepa HOLOMUA, a me ko'u ma-nao hoi, e loaa ana ia'u he manawa kupono e kakau ai i keia pule no kekahi manao a'u i makemake ai e hoakaka aku i ka poe a pau i hui pu mai me a'u i ka hooikaika ana no ka Hui Hookunoono Lahui Hawaii, aka, no kekahi wahi pilikia a me ka haiki loa o ka ma-nawa o keia hoololi, he mea pono no'u e hoomakaukau a waiho aku imua o na puuwai aloha sina hanau a pau, i ko'u manao haawina like o ke aloha Lahui a me aupuni kumu o Hawaii i kukulu ia e ko kakou mau kupuni no kakou ka ha-madna hou e noho nei, a malalo oia mau haawina poina ole au e kei kiai ai no ka paio i na wa a pau o ko'u ola ana me ka olelo makia — "Na Hawaii e rula ia Hawaii."

Owau no me ka oiai,
ABRAHAM FERNANDEZ.

"Koho Balota Maluhia."(!)

Ma na nupepa namu a ka poai anee pi gi i pu'ka mai ai i nehinei, e kau ana kela mau olelo maluna o ke poe alakai—ke "Koho Balota Maluhia!" Iloko o kela manawa pu e welo nei o keia mau mamalaolelo, e haikaika mai ana ka waha o kekahi poe niga maluna o ka pa me na olelo hoobenebene i palapala ia ma ka pipii o kona papale laulau nui Kalifonia, penei: "Nawai no hoi e hoohaunaele aku ka oukou koho balota hanohano ole o ke apuka? A owai na enemi a oukou e ike aku nei i kona aka-ku mahope o ko oukou mau pani-puka ponoi, e hele mai ana e hoohaunaele?"

Ina e lilo keia i kumuhana e kamailio ia no na pi gi, alaila, ua moeuhane mau lakou me ia mau manao o ka waiwai ole e puni aku ai na Hawaii, a ka lahui hoi e hoike maopopo aku nei i ko lakou hoowahawaha i na hana ekaeka hao wale i ke kuleana pilipaa o ke kanaka hanau oiaio o ka aina, he hana hoi i hooomaa ole ia e na lahui malamalama o ke ao nei malalo o ka aahu Karistiano, aka, o na Karistiano nae o Hawaii nei i kela me keia la, aia lakou ma kae o na hana hoohaunaele e hapai maoli ana o na lima me na wawa'e, a me ke komo pu iloko o na hailiili olele a me na ohumu malu, ua puka mai ka hua o ka hewa ma kahi o ka pono kumu, a hoihoi ole ka lahui Hawaii no ia mau hana poholalo o ke kanu ole ia me ka lima ikaika, a nolaila, ua hookaawale lakou ia lakou iho mai ke komo pu aku iloko o ia mau hana huikau a kue kana-wai maopopo.

Ina he haunaele kekahi i manao mua ia, aole ia mea iloko o ka puuwai Hawaii, aka, aia no iloko o ka puuwai o na mamo mikanele kakoo o na pi gi, e like me ka lakou i hana pinepine ai me na ake ana, o lakou na haku-hale, a e lilo holookoa o Hawaii malalo o na hookele a Dole & Co., a o ka wa hea la ia a kakou e puni hou aku ai i ka lakou mau olelo hoopunipuni, ina he kakini o na manawa a lakou i hoao ai e ka-make loa ia Hawaii mai ko na mau pono pilipaa o ka noho lahui ana a ke kumukanawai okipuu o 1887 e ku nei iloko o keia la, a oia hoi ke kahua nui o ka ninau i hookahuli ia ai ke aupuni kumu, no ka hoao ana o ka Moiwahine e hooko i ka leo poloai o kona mau makaai-nana i kumukanawai kaulike, a o ka helehelena o ke kii a kakou i ike maka ai iloko o na Kau Ahaolelo i hala — mahope!

Nolaila, ua pololei ka pane a kela poo niga i palapalaia ma ka lala o kona papale kaleponi nui — "Owau ka enemi nana e hoohaunaele ka oukou koho balota kuleana ole o ka aihue?"

Auhea ke Koena?

O na olelo haano'u a na pi gi i puhu iho nei i ka nui o ke ohobia o na kanaka Hawaii i ke koho balota e ku keia aupuni limanui, oia hoi ke olelo maopopo ae imua o ko lakou ma-ponoi, e lanakila na hana pows a me ka aihue aina ma Hawaii nei, aka, i ka la nse i koho ai o ka takou kumupalu hookikina, aole i kulike ka huina nei o na Hawaii i kakauinoa ma ka hoo-hiki ku-e i ke aupuni kumu, me ka huina o na poe i haawi i ko lakou koho ana i ka Poakolu nei, a pela i puka mai ai keia msu huaolelo — "Auhea iho la ke koena o elua haneri kanaka aole i haawi i ko lakou koho ana? A no ke aha ke kumu?" E oluolu ka aoao pi gi e hoike pili lahui mai ma ke akea.

Ka Ikaika a me ke Kanawai.

O kekahi o na manao haaha o ka lilipunalua maopopo a na nupepa haole pi gi i hoopuka mai nei, oia no ka hoike ana ae i kona mau poe heluhelu me na olelo — eia ke hoomakaukau nei ke kukulu hou ia o na pualu koa pualu i ma-mau ko kakou lohe i na inoa Hawaii no ka heihoi i ka Moiwahine, he mau manao lalau loa ia me ka oiaio ole. Aohe he mau pualikoa i hoalaia maloko o kahi kokoke i ke Alii-aimoku e noho nei, koe wale no kona mau koa kiai pilikino i manao ole ia, e halawai aka ana me na koa pi gi no kekahi kukala kaua, ina aole ma ke kanawai o ka aina lakou e hoomalu a hooponopono oiai ka ninau lahui o Hawaii e waiho nei imua o ka mana kanawai o Amerika.

He moeuhane palaualelo loa na ka aoao pi gi ka hoao kumuhanu kamailio i kue nui ia e ka lahui, i mea e hoikeike aka ia Amerika, he poe pupule maoli io uo na kanaka Hawaii i ke kali ole a puka mai kana olelo hooholo, a oia ka makou e hoomaikeike aka nei i ke kii o Emaluka — heaha iho la ko oukou kumu o ka makau nui wale ana i ka malama i na pualikoa uhauha dala i ae ole ia e ka lehulehu? Eia ka makou pane: O Amerika ke aupuni lehulehu o na koa, a na kona mau koa i hookahuli ke aupuni kumu o Hawaii nei, a nolaila, i mea e maemae ai kona inoa, na ko Amerika mau pualikoa ponoi e hoihoi a e hoohanohano i ka Moiwahine.

KA HOPENA.

"He Hopena ko na mea a pau e hoea mai ana."

Oiai hoi he mea maa mau ia kakou ka lahui Hawaii ka hoea ana mai o kekahi mea hou mahope iho e na mea ano hou i ulu mai ka lahui Hawaii ae a'u e hoomanao ae nei, i kela mau makahiki aole i loihi loa na la i hala ae nei, he oiaio, ua hooluluia ke oka laau i kahia a ua hana ia i papale, ua laha a puni kela hana ike akamai i anhou mai Hawaii a Kauai, a o ka hopena oia hana i ikeia, oia no ka maiahulau i o-u ia ai na kino ola he mau haneri ka huina, he hopena walohia o ka makua i ke keiki, ke kane i ka wahine; a eia hoi keia mea hou ke hoea ae nei i keia wa, "he kaula lio" i hoolunia a ulaula, omaomao, akala, a me kekahi mau ano waiholuu e ae, he nani ke nana aka, oia no oe o na lehua o Kupakoili ka aki-pohe iluna o na papale o na lede a me na keonimana; aka, heaha ka hopena o nei mau ano hana hou i hoea ae nei iloko o keia wa kupilikii o ka aina? He oiaio, he hope ko na mea a pau, oia nae ka kaka-ko i makemake ai e ike i ka hopena o nei hana ano hou i hoea ae nei, ina paha o ka ula o nei lei a kakou e ike nei i he ula no ka hanoli, pomaikai kakou, aka, ina he poino ka haawina e hiki mai ana maluna o ka lahui holookoa, ea; ano ka wa e maliu ia ai, ano ka wa e ola ai, o ko ke Akua makemake ke ke hanaia. Eia ka wa o kela a me keia e hoakaka ai iaia iho imua o ko kakou Haku aloha, e pelu iho i kou mau kuli imua ona ma kou keena mehameha, me ka hoohaahaa loa ana ia oe iho, me ka wehe hamama ana i kou puuwai imua o Iesu ka Haku, a nana no e kokua ia oe iloko o na poino e hoea mai ana. E pule ho i no kou aina, ka lahui a me kou Moiwahine.

PROPHET.

Ua hoike ae ka kekahi poe o ka Papa Nana i ka nui o ko lakou manaka i ka hoa-sa a me ka ike ole maoli no o na Pukiki i ke ano e ke koho balotiana. He hapalua hora okoa e mili mai ae hele aku ana.

E aba ana hoi oe e S. Kaioa i ko Kahinapute, a me Dr. Hai, i ka po halawai Poakolu nei? Kahaha! Me ko ike iho no boi eia ia iakou ala ke auponi, hoonaolu no oe e kahi i na elemakule. E ao o hahu iho na elemakule ia oe ko pau no ia i ka mu-ka ia e ka Bea, e like me ko Elisa bohu ana i na kamahi. E akahelohot ka hailuku ana, aka, e nana aki i oa mea e hiki mai aua.

Papa Heliu Mahina.

MEI, 1894.

Su	M	T	W	T	F	S	Mahina hou	Mei 5
1	2	3	4	5	Hapaha mua			
6	7	8	9	10	(11)	12	" 12	
13	14	15	16	17	18	19	Mahina pihā	" 19
20	21	22	23	24	25	26	Hapaha hope	" 27
27	28	29	30	31				

Nuhou Kuloko.

Welawela ka makani anuanu ka a. Ulalacho.

Uwahi a Pete ka lewa e ike nei.

Ina iho ka Malulani mai na awa mai na Kona, Kau a me Maui.

Guru hanahana kela Lei Pua Pepa. That gu-de.

Nui ka haohaō o na hua kepau ia hoaloħa o makou i ka ike ole ia.

Aloha no paha kuu-hoa. He-ma-i; o kaua no ilaila e (ka pua o ka) Lilikoi.

I ke ana aina i uka o Kalibī ko makou Stone me kana hapa-pua o Sepania, a na ka Bisa laua i hoi-hoi mai i ka po nei.

Ua mareia mai nei ma ka la 20 iho nei o Aperila, ke Keekikialii ke Duke o Hese, me ke Kaikamahineall Victoria o Coburg.

E hoike ana kekahi lono ma Laddana, o ka la 19 aku nei o Aperila, i ka maikai pono ole o ko Pohakubauoli ola kino.

Ua lohe wale mai makou, au mihi ka "Laenu" nana na hana hookikina, me o kona ike pono ana ua poholalo ia oia.

E loaa mai ana ka nui o na poe i koho io, a me na moho i puka, mai Kau, na Kona, Kohala, Hamakua, Hawaii, Makawao, Wailuku a me Lahaina; ma ka Malulani.

He 5 manu kanaka Hawaii o ka Apana o Watanae i hooiki kue i ke Aluaimoku, a ikeia e kohobalota ana ma ka Poakolu nei.

Ua pono iki paha ka nupepa Walakaino o keia kakahiaka, e olelo ana, o na "Limahana Aupuni kela poe i hele ole i ke kohobalota", oia na Hawaii kumakata i puni wale sku. A e pau sku ana i kipakuia ma keia manu la aku.

Ua lohe mahui wale mai makou o kekahi poe i hele ole i ke kohobalota, oia no kekahi hapa o na poe hana Alanni, na Pukiki me na Hawaii, a i akena i ka hoopanepine a Bila Kamaki, a me ka hoopaneenee ia o kahi ola mai kekahi mabina ai kekahi mahina.

Noi ka makemakeia o ka poe i hoike i ko lakou manao knokoa, a i waiho sku hoi i na hana o ke Aupuni P. G. me ka hoopono, ma muli o ko lakou se ole i keia hooiki hao. Ua lohe wale mai nei makou, e kii hou ia ana ua poe ia e hoi se i ka hana.

E haawi hou ana ko kakou Laboi i anaina Puhi Ohe ma ka Hotel Hawaii, kehoe mai ka po Poalua o keia pule ae, he manawalea i na mea a pau, a e kuupau ia na leo ko'ko'o o ai a ka puka i ka laka ia.

Mau la hookolokolo iho nei keia o kela hibta nahu pepeiso.

Ua make he ilio na Jona Davis o uka o Kalibī mamuli o ka hanai a anii ki laau make e keka'i o na poe P. G. Hilahila, ole kela aehaukae.

Ua holo aku no Kapalakiko o Kanikela Kenerla Canavarro, a na paniis hakataka iho o W.M. Gifford o ka hei o Irwin, ma kona wahia hoi hou mai.

Ua noi mai nei ka Ilina o Mae-mae i kela Bana Pukiki e pii aku iiaula e hoonanea ai i ko lakou hiamoe i keia po Sabati ae; eiaio paha, aole paha?

Ke noi ia aku nei na hoaloha a pau e kipa mai i ke Keena Pahupahu Biliodi o Ishi Zuka ma Kaopuaua, a malaila oukou e hoonanea ia ai. ap27 3md

Noi ka piha mau ia o na kaa pakui o ke alaha i keia mau la e na ohua, aole e like me ke kaa hoohui aina ka pakaawili wale iho no a kolo-ua ka a-i o ka hoki e hooio ai. Ku-ka-liki no paha.

Ke waiho makankan nei he pabi hae lohi no Mr. W.G. Irwin mawah o Kapolani Paka, no ke kai ana i ka la e hoihoi ia ae ai o ka Moiwahine, oia no ka la e hooia ia ai a kau ia ka hooia o ka lanakila.

E hoala ia aku ana he Ahahui ma keia hope iho iwaena o na opio o keia kulanakauhale, a e o ia kona inoa, Ka Ahahui Ho'okuikshi o na mea Ike. E hoolaha pu ia sku ana ka manawa, a me kahi e ahoa-koa ai no ka noonoo ana i na mea e hooholomua si i na hana o ka Ahahui.

Ua lohe wale ia mai, ua haule i kekehi mau poe iloko o kau-papalo o uka o Niolopa ae nei, i ke ahiahi la Kapule nei. E! mai pii hou i uka o naku apiki hou au nei iloko o Kaloi. Tera tili mea rearea roa. eh!

Ua nui ke kaunaha o ka Union Patalaki, (kela poe atina aina); no ka hele ole ana o kekahi poe a lehulehu wale i ke kohobalota ma ka la kohohoi nei. Ua hooiki nae ta poe nei e kue loa i ke Aluaimoku a me kona manu hooilina, sole nae i hele i ke kohobalota; ua hewa loa keia poe no ka hooiki wale sku ro. Ke owe alala mai nei ka nupepa kumakata puka kakahiaka haole i ka poholaloia o lakou e keia poe i kohohoi. Malia he hoololi hou sku koe o ua poe "okole eha" nei i ke kumuhans o keia mua sku ke loau se ku alala patu o keia kumu mua.

Ma keia anina la Poaono ae e hoomaka ai keia kau kinipopo mawaena o Kamehameha me Hawaii ma ke kahua Piikoi. Eia malalo iho ke kulana o na moho e paani sku ana ma ia la:

Hawaii.	Kalans.	Kamehameha.
Pryce	catcher	Bridges
Ahia	pitcher	Mehoola
Willis	1st base	Lindsay
Thompson	2nd base	Mahuka
G. Clark	3rd base	H. Wise
L. Hart	short stop	Reuvsky
E. Holt	left field	Ako
Kalanianole	center field	Kanoi
G. Rose	right field	Koki

KA PAPAINOA O KA POE KUMAKAIA O KA APANA KOHO O EWA.

Mamuli o ka makalap o ko makou mau makamaka e noho ana ma ka Apana o Ewa, a oia iho keia malalo:

A. F. Kelliinohopono	Aheakalani
L. K. Halusani	Jeo Davis
Jeo. Manuel	D. Kapahu
C. P. Kanakanui	J. M. Ezera
Daniela Manuela	A. Kaubi
J. N. Kukiahu	J. E. Kahoa
H. K. Meemano	T. F. Nakai
A. F. Pakalau	E. Kaumoa

Huina he 16. O keia iho la na inoa pololei i loa mai ia makou, no ka p mai-ki o ko makou mau makamaka e noho ana ma i wahi.

HE OLELO PANE IA KOKUA MIKANELE MA.

LUNAHOOPOONOPONO O KA HOLOMUA: Aloha oe;

Me ka manao o ka uluku a me ka inaina nui, i kei po pupule a ke ino i noho ai, e haileku ana i ka Moiwahine a ka lauhui i pauole ai, kvaina a me ka lepo a na kumpu i eha ai ka illi i ka ihe laumeki.

I ka nana ana i na manao alakai o ka po nana e hoinoino nei i ka nobo ana o ka Moiwahine a me kona inoa, ua hookahaha ia ka noonoo maikio o ke kanaka aloha ali'i oiaio, mamuli o na olelo hoinoino e puka nei maloko o ke Kuokoa i kela a me keia pule a puni ka makahiki, mai ka wa mai o ka hookahuli i ana o ke aupuni a hiki i keia la.

I mea e maopopo ai ia kakou, e noni i ke Kupukoa o Aperila 28, a e ike ia no kekahi mau olelo e hoohalikei keia i ko kakou Moiwahine me na ali'i poo paakiki o ka Israela, a e heluhelu ia penei:

"Aole pela i keia mau la, na komo ka uhane alakai hewa iloko o ka noonoo o keia pue e pole nei no ka Moiwahine i hoopau ia e hoi hou ae maluna o ka No. 10 Moi. Pehea, he spono anei ke Akua ia Saula, Ahaba, a pela sku, i noho ali'i ai maluna o kona poe kanaka?

Ua oleloia na hahu ke Akua ia lakou no ka hewa a lakou i hana ai?

E ke kanaka kipi i kou Moi a me kou aina, e hai mai os i ka ni-nau e waihoia sku ana nau e pane mai me ka pololei.

1 O ka nohoali o Hawaii nei, a like ia me ka nohoali o Saula, Ahaba?

2 O ka lahuikanaka o Hawaii nei, ua like anei ia me ka lahuikanaka o na mamo a Israela?

3 O ka hewa o ka Moiwahine i haule si, ua like anei ia me ka hewa a Saula, Ahaba mai hana ai?

4 O ka hoopai i hoopaiia maluna o ka Moiwahine, ua like anei ia me ka hoopai ana ia Saula?

Ua olelo mai nei ua mea kakau la o ke Kuokoa, o ka hoohuli au-puni a na mamo mikanele ma ka la 17 o Ianuari, 1893, he aloha ana mai ia no ke Akua i na mamo a na mikanele, i hoinoia ka eka poe aloha aina. He keu ka lalan o keia kuhikuhi pae ana.

E pono au e hooniele ae ia ko-

k a mikanele, ka mea e ai hookano nei i na loa a na hanahabu ana, a oia iho keia malalo:

1 Heaha ka hewa nei pilikino a ka Moiwahine i hana ai ma ia la, i hiki i i na kekia i na mikanele e kipi i ke autou, me ni pu a me na koa o ka matuu?

2 I ka wa a na mamo mikanele e hooweliweli a a i ka Moiwahine e waiho mai i ke aupuni ma ko la-kou lima, me ka leo hea ke Akua i kamailio mai ai ua pono oukou, a ua pono hoi keia hana kipi a oukou?

3 O ke aloha hea ka ke Akua i haawi mai ia lakou nei na mamo mikanele, i k o kou hahai i na kanawai o ke Akua, heaha ka pala i loa ia oukou na paa ipukuha?

4 I ka wa a ke Akua i apono mai nei ia lakou nei na mamo mikanele, i k o kou hahai i na kanawai o ke Akua, heaha ka pala i loa ia oukou na paa ipukuha?

1 O ke kanawai hea la ka ke Akua i pana ai ia oe a me na mamo a na mikanele i hoike ia ma Puk. 2:15. O ke kanawai ewalu no hoi ia, heaha la ka hewa i ike ia ma ia kanawai? He aihue paha la!

Heaha ka ke kanawai eiwa i a mai i ia oe ke kanka pono, a me na mamo a na mikanele hahipule. Eia ka heluhelu ana: p 18 Mai hoike hoopunipuni oe, e hewa ai kou hoalauna, Aole anei o Eme-ona ma kai holo aku nei i Amerika e hoopunipuni ai?

3 Heaha ka mea i ao ia ma ke kanawai em?

Ke hooki nei au maanei.

G. M. K. ALOHAALII.

Hoikeike Nui!

Ma ka Luakint o

♦ Kawaiahao ♦

AHIAHI POALIMA, MEI 4,

Hora 8.

E haawi ana o Mrs. GANS i kana haiolelo o 100 wahi kaulana o Sekotia, e komo pu ana iloko o laile kona manu Hilana i kaulana nui o na hana wiwo ole, malalo o ka hooponopono a ka Hui Kalaba Sekotia o keia kulanakauhale, a o na pomaikai e loaa mai sna, e haawi ia sku no ia i ka Waihona Heluhelu Buke o u Ahahui la.

Uku komo, 50 kenets; na keiki 25c; uku hoemi no na keiki hele kula.

E loaa no na Tiketa ma kahi o Thomas, a me Lindsay. mei2 tf.

HAULE A NALOWALE.

Ma ka auina la Poalua nei, ma-waena o ke Keena hana o Dr. Grossman a me kahi nobo o ke Kuhina Noho Amerika, he pine omou gula, i kinohinohi ia me na pohaku momi. Ina ua loaa i kekahi, e pono e hoihoi koke ae ma ke Keena Noho o ke Kuhina Noho Amerika ma ka Hotel Hawaii, a e loaa no ka uku makana.

april 25 1wd.

AHUNG & Co.

HALETELLO LOLE NUI.

Alanui Nunano, ma kekahi aoao
majo Kuei Ema Hale,
Honolulu..

E HIKI no ke loaa na paa lole
holopono loa me ko'u hale maika
8.0 a pii aku iluna.
Mar 03m

YEE CHAN,

—MEA KUAI O NA—

Loko Lole o na Ano a pau.

Na Hainaka Silika Pake me Iapana
Na Pahu Lole Koa, Papale,
Etc., Etc., Etc.

Na Lolewawae, mai ka \$1 a ka \$4.
Papale kane, mamalu, a pela
aku, e kuai ia aku no malalo o
ke kumukuai haahaa loa
me ka holopono, mamua
o kekahi
Helu 31 me 33 Alanui Nunano, Honolulu
Pahu Leta 253. mar 16-tf.

HCOAHA HOOPAU HOPE

Owau o ka mea nona ka inoa
malalo iho. Ke hoopau loa aki
nei au ia W. Keo, ma kona noho
hope ana no ko'u mau waiwai apau
waiho la ma Kalatsu, apana o Ha-
walei, Mokupuni o Kauai, mamuli o
ka poino ana o kekahi o ko'u mau
waiwai a ulaki hoi i ka olelo aelike.
Nolaila, aole au e tku ina lilo a
me na luhi o kona malama ana, a
e waiho mai oia i na waiwai apau i
koe ma ko', malu.

MARY. K. KAMALL.
Kapalama, April, 19 1894.
apr 19-1wd

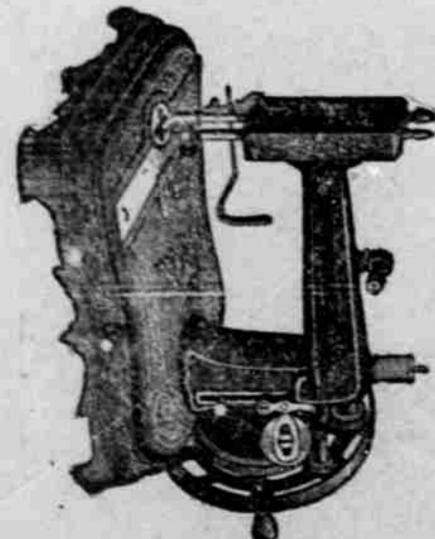
MALALO O KA HAE HAWAII

Hale Lula Hoinau Gula.

na makamaka e, e nana mai
oukou i keia

Mikini Humuhumu

Wili Lima, he \$8.50 kona
kumukuai.

Na - Pila - Gika

Mai ka \$4.00 a pii aku.
Na Kaula a me na Loko a pau no
ke Gika a me ka Waiolina.
Na KUI no na ano Mikini Humu-
Lumu a-pau loa; hui pu ia me na
Loko Kakeu o kela me keia ano,
a i panai ia me na LAKO HIME-
NI o na ano a pau.
ALANUI PAPU, HONOLULU.

PONOGARAPA!

Dahuolelo hou Edisona

Aia:ma:kahi o

VITO A & AKI-RVMI HOIKE

Kihi o'na alanui Hotele a
me Betela.

E losa no i ka mea hoolohi ka
bauoli palena ole i ka wa ona e
lohe at i na leo mele houhene lai
oke ano hou, oia na leo himeni,
na Bana, a me na himeni ohohia
e ae o Hawaii nei.

E losa mau mai ana na leopele
ma na mokuahi a pau.

ELIMA KENETA

ka uku hoolohi o ke mele hookahi
a e kipa mai na makamaka o lohe
pepeiao auanei. mar 26 tf

HOOLAHIA I NA

POE MAKAIKAI,

NA POE AHAAINA,

— A ME KA —

LEHULEHU HOLOOKOA,

KAA HALIHALI OHUA O KAMIKI

Ma Alanui Moi.

Ma kekahi aoao iho
o ka

HALE KUAI BIPI O WALA MA.

O ko Kamika man Kaa Halihali Ohua,
oia ne kaa holopono loa no na poe holokoa
maloko o keia kulanakauhale, a malaila no
e loa a i na kaa holoholo lilihi a nunu.

E kipa mua mai ma ko makou hale
kaa nei mamma o na hale e ae.

Mutualia Telefona, : : : 408

mar 22-3m dly

C. HOCK CHAW

Hale Hana Uwati Nani

Helu 405 Alanui Moi, ma kekahi
runi iho o ka Halepai,
HOLOMUA.

Uwati Maikai Helu
Ekahi.

E LOAA no ma ko'u hale hanu
UWATI, na uwati o naano a pau,
na pu, pahu-pila, daimana, na lako
dala, maka atuan, a pela aku.

Mar 20-tf

CHR. GERTZ.

Mea kuai i na ano Kamaa a pau
o na Kane, Wahine a me
na Keiki.

Emi, ke Kumukuai o na Kamaa
Helu 103 Alanui Papu.

C. L. BRITO.

Alanui Moi me Kamika, Honolulu.

Eia ma ko'u hale na WAIWAI LA-
KO-AI o naano a p. u, a ua makaukau
e hoolawa aku i na kauhina o naano a
pau e losa mai ana mai na makamak
mai.

Ua biki no hoia'n ke kaena ae, eia
is'u na WAIUBATA MAIKAI LOA
mai Kona a me Waialua mai.

oct 7 ly

KWONG SING LOY & Co.

Helu 407 Alanui Moi.

He elua ipuka mai ke keena Holomua aki.
(O keia no na Halekuai elua o SING LOY me KWONG
SING LOY.)

Halekuai o na Waiwai hou Keia Poaha, - Aperila 26

Eia keia halekuai malalo o ka hoho hookele ana a ko kakou
makamaka Hawaii MOSES PAIAU, a malalo o ka mana o
kana pihikaua e hoopasika ia aki si na waiwai e pahee ai ka
waiolu o ka holopono.

apr 23-tf

B. F. EHLLERS & Co.

PAINAPA, ma ke ALANUI PAPU.

Na Waiwai Nani Like Ole

O KE ANO MAKAMAKA HOU LOA.

Ua loau mai nei na waiwai like mai na makeke mai o
waho o ke ano helu ekahi, a e kuai ia aki ana ia me ka
haahaa a holopono malalo o ke kumulilo, na

Lole Kalakoa, na Lihilihi, Huluhulu, na Silika,

a he nui aki o na waiwai NANI no na Kane a me na
Lede e hoochie at o ka la haahao.

E KIPA MAI OE a wae i kou makemake iho.

apr 20-t

M. S. LEVY.

Helu 513 Robtiana Block, alonut Hotele.

(Ma kekahi rumi ino o Ordway & Porter)

KUUPAU NA WAIWAI LIKE OLE ME KE KOE OLE

NA LAKO LEDE, KANE ME KAMALII, Kamaa, papale, etc.

E hoomaka ana ke kuai Hoopakiga noi i ka POAKAHI, MAR. 19
a e hoomauia aki ana a hiki i Mei. 1.

HOOLAHIA

Ua hsawi ia aki na kauhina ia J. M. Siliya o ka Halekuai Iapana o
alanui Hotele, e kuai hoopau aki i na waiwai Iapana me ka hookoe
ole, a malalo hoi o ke kumulilo. Nolaila, e kij'a mai e na maka
maka a ike maka no oukou iho.

Mar 22-t

Iwakani Shoten

(KEAPANI)

Alanui Hotele, ma kela aoao mai
Kaa Poniuniu, ua losa ma

HE MAU WAIWAI HOU

Mai Iapana mai, maluna mai o ka

Mokushi Oceanica, oia na

Lole Iapana Hou

— A ME NA —

Hainaka Silika

o naano a pau, a e kuaiia

aku ana hoi

MA KE KUMUKUAI HAA-HAA LOA

febl

3m

UMEKE A ME HUEWAI HA-WAI KAHIKO

Ua biki ke losa kshie kuai aim
ka Haleinu Waihan o H. Hart & Co
Helu 85, Alanui Hotele, no kela
mau waiwai Hawaii no ke dala ku-
ike.

oct 19 3t

HOOLAHIA

HALE HOOLIMALIMA A ME HOOKAH

KAA ELUA HUIA.

Hookahi Hale Hoolumalima ma Kapala-
ma, ma uka se o ke Kula o Keoneia, ma
ke alani e pii snai i ka Hale Pupule, ua
hookomis i ka Waipuna, o ka poe apau
e makemake ana i kela Hale a me ke Kaa,
e pono e niuan i ka uen nona ka inos mo-
la'e tho nei, a e hoolio ia i ka mea e make-
make mat ana. He uku olooloi loa.

ABR. FERNANDEZ.

Ma ke Keena o ka Nupepa Holomua.

KULA HULAHULA.

E wehe ana o Dan. Lyons i papa
kula hulahula haole no na Hawaii
opiopio me oo, i ka

AUWINA LA POAHA.

Aperila 12, hora 3, ma Ariona
Hale, mahope ino o ka Hale Mele
Hou.

He 25 keneta ka uku kula o ka
haawina no ka haumana.

apr 5-tf